

9

an 59.

rint,
quàm
stinam
men d

DE CANUS COMMUNITATIS STUDII

Bonarum artium in Academia Lipsiensi.

Mnium etatum sapientes Viri, ad conscendam doctrinae arcem & hinc auferendum eruditionis Palladium, eam institutionis viam ac rationem, ut compendio facillimam, ita certitudine verissimam tutissimamq; arbitrati sunt, quae viva vocis ministerio plures conjungit in discendo. Sic enim discendi docendiq; summus artifex Aristoteles, ut de infinitis aliis unum saltem eumq; praestantissimum allegemus, hac de re scribit in principio lib. 8. polit. *Φαεδόν, ὅτι καὶ τὴν παιδείαν μίαν, καὶ τὴν ἀποθνήσκουσαν εἶναι πᾶσι, καὶ μὴ κατ' ἰδίαν.* Et rursum; *δὲ τὸν κοινὸν κοινὴν ποιῶνται καὶ τὴν ἀσύνετον.* Quod ne gratis dixisse videatur, mox ut omnia sua, firmissima rationis vulcro munit a decoro & utili; quia nempe non sit quisq; sui ipsius, sed omnes ejusdem civitatis membra & partes. Atqui unius corporis membris unam doctrinam, sicut animam unam & congruere & sufficere credendum est, qualis doctrina fuerit, qua in singulis Facultatib. ac disciplinis, sub unius magistri ductu & auspicio, in publicis scholis, auditoriis & pulpitis, hodieq; apud nos, etiam inter medios strepitus Martialium periculis, Dei gratia personat, & ut posteris quoq; sonet, calidis votis orandus Deus, & tanti beneficii gratia usurpatione flectendus est. Quo magis mirari subit, quid cause sit, aut mali deniq;, quomobrem hodierna juventus auditoria publica doctrina tantoperè fugiat, quasi taxi umbram, ut nullis fermè neq; cohortationibus neq; objurgationibus amplius revocari possit in rectam viam. De Professoribus sanè, tanquam ducibus & antesignanis in hoc erudita doctrina campo & pulvere, firmiter persuasimus, eos nihil ad dexteritatem, nihil ad diligentiam, nihil ad fidelitatem & industriam reliqui facere, ut omnia quam clarissimè & rectissimè suis auditoribus, pro eorum captu, proponant, & ut obstetricum munere (Platonis est similitudo.) fungantur quam optimè. Ecce enim bujus similitudinis nos pudeat? Cur nomen hoc in risum vertatur, cum sit aptissima comparatio inter Praeceptorem & obstetricem? Nam quid est in arte obstetricia profectò, cujus effigies non appareat in didactica? Obstetrices praegnantibus; praepceptores discantibus auxiliantur & praecipunt. Illa corporis; hi mentis conceptus explorant, an & quales sint, evanidi an solidi, steriles an fecundi, falsi an veri. Illa habent pharmaca, quibus veros conceptus retinent, spurios promovent & ejiciunt maturè, ne legitimis sint impedimento: Et hi artem callent (*παιδείαν* vocant & τῆς ἰατρικῆς τῶν ὀφθαλμῶν.) per quam sublatis ex animo falsis & erroneis conceptibus & inani eruditionis persuasione, quae ut informi molà plerumq; caput turget *ἀποθνήσκουσα*, & obstat profectibus eorum, vera & solide cognitionis factum inferant & confirmant. Illa, prout usus exigit, cedere possunt & sedare dolores partus: hi dubitationum vincula, quorvis corporis tormento graviora, necere & solvere, prout expedit discantibus. Illa nihil magis pensi habent, quam ne plus equo moveatur vel anticipet fetus, ibi strangulationem, hic abortum incurrens, sed ut nullo tempore, ordine praefinito, modo naturali exeat in lucem: horum quoq; omne studium, omnis industria & cura in hoc defixa est unice, ut juvenus vero ordine ac ratione instituatur, nec aut lectionum cursoria brevitate confundatur ipsorum iudicium magis quam adjuvetur, aut prolixitate nimia refrigescat discendi ardor, & sic utroq; modo utiles in discendo progressionem impediatur. Cum igitur causa non sit in Professoribus, quò minus doctrina publica floreat in auditoriis, culpa in ipsis discantibus haereat necesse est. Videas horum aliquos tam profunde, tam improbè ignavos, qui (ut vim & ductum similitudinis Platonice praesius sequar.) tanti faciunt obstetricum philosophicarum operas, quanti conceptus ipsos, b. e. doctrinam pariter & doctores, finem & media studiorum, eodem habent loco, nempe nullo. Itaq; instar quarundam foeminarum, ad primam graviditatis aut obstetricis mentionem, ambas aures obturantium, sine praepceptoribus, sine libris, sine ullà curà & respectu officii sibi demandati, imò sine Deo, (qui securos vocationis suae iustà ipsorum desertione vicissim ulciscitur) hinc inde vagantur & oberrant, tempus rem preciosissimam & thesaurum inestimabilem, otando, comessando, stertendo sedissimè perdunt; florem atatis accipiendis doctrinae seminibus, ad uberem in aetate adultiore messem, aptissima sibi temerè effluere patiuntur; sumtus, quos parentum φιλοσογία, aut pietas cognatorum, saepenumè cum proprii genii defraudatione, suppeditat, nequiter dilapidant & absumunt. Et quis verbis aequet aut damni, in quod incurrunt, aut dedecoris & infamiae magnitudinem & numerum, quae deflagrant haec larvæ studiosorum, haec noxae, haec vomica & pestes, haec carcinomata & scandala Academicae vitae. Alii etsi, cur huc missi sint tantis impensis, & quid requirat ipsorum officium, hanc paulo diligentius & pensulatiùs examinant, tamen in modo studendi & selectu mediocri graviter hallucinantur & impingunt. Quidam adeò sunt arrogantes, ut non dico supervacaneum, sed pœnè probrosum ducant sibi, artes philosophicas tam instrumentales & logicas, quam principales & reales salutare vel à limine, earumq; conceptibus sibi frangere cerebrum: proinde nihil nisi theologicum, juridicum, medicum, spirant, crepant, somniant. Alii, quibus de meliore luto finxit praecordia Titan, quantum eruditionis in superiorib. Facultatibus & artibus veltigal sit philosophia & linguarum studium, considerantes, tamen à libris, quàm ore docentis, mutis quàm vivis magistris pendere & veltigal hoc colligere malunt, similiter facientes, ac si quae praegnant, loco ejus, quod obstetricem vocare deberet, τῶν γυναικῶν scriptos Commentarios poscat, atq; his legendis sibi opitulari conetur in partu, sine obstetricis auxilio. Rursum alii etsi operas & artem obstetriciam b. e. institutionem viva vocis minime repudient vel aspernentur, tamen in hoc peccant, quod obstetrices novitias veteranis, ineuntes exercitatis praefertant, b. e. spretis doctrinae publicae fontibus, tantum privatorum, ut nunc nomen est, Collegiorum rivulos confectentur, de proprie & verè dictis Collegiis eorumq; usu & sine parum solliciti. Scilicet hoc demum ejusmodi talpis verè studere est, in hoc gloriatur, hoc se nomen & titulum, hoc statuum genuini scholastici meritis autumant, si ingrediantur claustra alicujus collegii privati, ibiq; in umbrâ suâ incipiant (proprio vel alieno Marte, nil referre credunt) τὰς θεοῦ λέγουσιν b. e. nescio quid disputatiuncula consarcinare, cui deinde suo interdum immaturo, & abortui verius, quàm iusto foetui, extruso in publicum, patrimos invocant, non unum vel alterum, sed nobili modo complures, non ex doctorum saepenumè, qui tales partus internoscant, sed mercatorum licet opulento, tamen ἀψύχῳ genere, quorum nominibus & titulis totas chartas ad stuporem usq; inferciunt, tantum ut foetui tam bello tam nobili luculentius honorarium emendicent. Omnes hosce & singulos, tantu spe concepta falli, quantum à verà studendi ratione ac viâ aberrant, & vel abortire nec perficere suos conceptus, vel loco vivi & benè formati foetus, meros ventos persuasionum, meras molas & informes carnes inanis sapientia parere, certo est certius, secundum illud ICtor. Cadens formulâ, cadit causâ. Ac ut de singulari quadam ad hoc specialiter commemoremus, constat, primos illos, quibus omnes humaniores literae, omnes linguarum, omnis artium & philosophia cognitio, praesuperiorum Facultatium ac disciplinarum matryis, mera nautea videntur, ab iis ipsis, quorum se vestigia profitentur κατὰ πόδα insequi, his & similibus dietheris quasi quodam sale perfrectos olim; quod cum Jcaro volitent, quod illotis manibus ad rem accedant, quod currum praepnant bobus, quod careant philosophiae ansis &c. Nec ex modernis quinquam opinamur tam suffenum sibi aut in philosophos tam amarulentum, diversum qui statuerit audeat. Et qui possit in re tam perspicua? Pro se loquitur ipsa philosophia & huic inservientium disciplinarum dignitas, ut absq; naturae scientiâ medicus, sine morum doctrinâ Jure Consultus, sine primâ philosophiâ theologus, sine mathematicis pleriq;, sine artium instrumentalium & linguarum noticiâ omnes & singuli, nihil quicquam sint ejus, quod aut putant aut volunt esse, fore; quo de alibi commodius. Jam quod ἀποθνήσκουσα attinet, quibus in seipsis ad proficiendum posita sunt omnia, censent illi, praepceptores in hoc quoq; similes esse obstetricum, quod ut haec nihil ex se gignunt amplius, sed duntaxat ancillantur & assistunt gignentibus; sic illi omnia promant ex libris jam editis, nihil ex ingenio proprio. Quorsum, inquit ergò, auscultandis illis tempus tero? Cur non indidem petam, unde ipsi hauriunt, & quidem longè minore temporis impendio? Sciolis ejusmodi pro me respondeant Platonis verba ex Theat. sunt enim mire emphatica. Qui meâ conversatione gaudent, inquit divinus magister, his ipse Deus favet, qui propterea mirum in modum proficiunt, cum essent prius rudissimi, etiam si nihil ex me novi audierint, nec extet aliquid meâ mentis inventum ex me natum, sed ipsi in seipsis egregia multa concipientes invenerint, obstetricatus mei ope, cujus Deus & ego moderatores sumus. Intelligas hoc inde, quod id ignorantes multi, & suo tantum ingenio profectum suum acceptum ferentes, fortè ab aliis persuasi me prius, quàm sibi expediret, reliquerunt. Hi ad altos delati mox aborti sunt, quaeq; arte meâ obstetriciâ ex eorum visceribus prius erueram, malè nutriendos miserè perdidit, adeò, ut tandem sibi & aliis ad primam ignorantiam relapsi viderentur. Nihil hac oratione aut signatione esse potest aut verius: q. d. Posito & non concesso, Praeceptorem nihil novi asserre, quod non prius ab ipso vel alio sit dictum, scriptum, in libris vel alibi, tamen per eum discipuli majores sentiunt profectus, quàm per seipsos solos, suis privatis speculationibus indulgentes & Praeceptoris industriam floccifacientes. Ratio est, quia praepceptoris castra sequens Dei ordinem sequitur. At Dei sequentibus ordinem omnia succedunt ex animi voto. Contra qui hunc ordinem temerè & superbe inveniunt ἀποθνήσκουσα, attestante experientia raro perveniunt ad frugem, aut utiles fiunt reipublicae sive ad instituendos alios, sive in aliâ muneris parte, cum veram didacticam illi teneant soli, qui ab alienâ sunt manû & disciplina, non aliter atq; in aetate ingravescente, ille demum optima sunt obstetrices, quae primis annis Lucinam, & obstetriciam ipse in se experta fuerunt. Quamvis hoc quoq; non injuriâ mireris, quid ejusmodi ἀποθνήσκουσα & enthusiastis hinc in Academiam itio fuerit: poterant eadem illa domi facere & sumtus comparcere: nisi fortè in aere Academico vim quandam admirabilem & occultam immutandi sui inesse censent, perinde ut Olyssipone Lusitaniae equas veno Favonio concipere Plinius scriptum reliquit 4. nat. histor. c. 22. Sed miramur horum quoq; obscuram diligentiam & ad eos veniamus, qui prorâ atq; puppim studiorum in usu Collegiorum privatorum collocant. Sanè tantum abest, ut hoc ipsorum institutum improbemus aut dissuadeamus, sed potius ad hujus quoq; generis exercitia studiosam juventutem adhortemur non simulato. Consona modò sint illa publica doctrina, & eam, tanquam regulam & Cynosuram respiciant: adducant discipulos ad acrosin publicam, non ab eâ deducant; impleant auditoria publica, non desolent, nò imminuant, non corrumpant. Haec harmonia, haec publicorum cum privatis exercitiis conjunctio & velut in unum conspiratio, haec inquam demum Academiae ornat: magistratui placet: praepceptores privatos decet: juvat discipulos: studia faciliat & felicitat: quid multis? anima est Academiae & Universitatis. Secus sifiat, si pes aliud, aliud lyra sonet, est haec res intestina similis seditioni, quâ gymnasiis & acroateriis publicis bonos, privatis praepceptoribus opera, discipulis oleum, utriusq; divina benedictio perit: Vix enim Deus gratiâ suâ ius ordinis contemtoribus praefractis adest, ut prius etiam ex Platone monuimus. Quemadmodum igitur obstetrices novellas pariter & laborum inspectrices: ad eundem modum nihil quae pertinet vel ad officium eorum, qui privatim docent, vel ad suorum discipulorum utilitatem, vel ad Academiae decus, vel deniq; ad consecutionem divinae gratiae, quàm ut suos privatos auditores ac discipulos remittant ad eosdem fontes & officinam, unde iuxta δὲ τῶν καὶ μελέτης prodierunt ipsi & sic Poeta verbo, unam nobiscum, qui stamus in publicâ cathedrà, conjunctis animis & studiis, instaurant Trojam. Quod cum utrosq; strenuè facturos confidamus in posterum, alteros sapienter monendo, alteros modestè obtemperando, non est quod verbosiores nunc simus: Contemplantur utriq; sui muneris partes, diu multumq; in programmata nuperrimo, quod cum in finem hic denuò affigi curavimus: Contemplantur, inquam, oculis intentis, & demittant in animum, & hinc in usum praxing, transmittant, certo persuasi, nullam inertibus & errantibus neq; humaniore neq; meliorem utilioreve pœnam diciari posse, quàm ut discant rectè facere, quod haecenus praeposterè, perperam aut etiam nullatenus fecerunt, uti est apud eundem nunquam satis laudatum Platonem. Prop. Lipsiae Dominicâ Exaudi afflictissima ecclesiae gemius, ô Pater Domini nostri Jesu Christi, epocha in ipsius honorem & memoriam instituta Anno 1631.

Sequitur usitata designatio lectionum Philosophicarum per hanc aetatem, quam Deus nobis pacatam servet, vicinis praestet.

Horis matutinis.

Horis pomeridianis.

Horâ VI. S. Christophorus Preibisius D. Comes Palatinus Caesarius in explanatione doctrinae de animâ tum utilissimâ tam jucundissimâ perget.

Horâ VIII. M. Hieronymus Reckleben, Dialecticâ Professor, explanationem instrumentorum, quibus in methodicâ tractatione quaestionis simplicis utendum est, continuabit.

Horâ IX. L. Philippus Mullerus, p. t. Decanus continuabit enarrationem motus Planetarum, secundum fundamenta & numeros tabularum Rudolfinarum: & his per septimanam unam alteramq; absolutis ad passiones sive accidentia hujus motus explicanda ilicò transibit.

Horâ X II. M. Johannes Stephanus Verbesius perget in analysi Ovidianae inventionis in suis metamorphoseon libris ingeniosissimis, quâs per hanc aetatem praeterea suscepu-

Horâ I. M. Andreas Corvinus Oratoriae Professor, per hanc aetatem aliquot Tractatus Rhetoricos proponet; quorum Primus erit de movendis Affectibus; Alter de Resolutione Oratoriae & resoluti Imitatione; Tertius de Actione Oratoriae. Quorum omnium veluti Palastram postea subjiciet Doctrinam trium Generum Causarum, inq; singulis propofita praesta ad usum transferendi, variis subinde propofitis thematibus modum & rationem monstrabit.

Horâ II. L. Zacharias Schneider, Philosoph: Praet: Prof: publ: quam nuper ex Lib. IX. & IX. Eth: Nicomach: exorsus est, de Amicitia doctrinam, non minus jucundam, quàm utilem ac necessariam, continuabit porro, & aetate hac, ὅτι δὲ, pertinet atq; absolvet.

Horâ III. M. Conradus Bayerus incipiet ἐκφραστὴν γ: Et divisis horis continuabit GESTA ROMANORUM, delineata in II. libro L. FLORI, Epitomatoris Liviani.

Horâ IV. M. Johannes Müller, ingreditur explanationem librorum duorum postea-

DE GANES COMMUNITATIS STUDIUM
Borinum alium in Academia Lipsien

an 69

101
102

[Faint, mirrored handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is illegible due to fading and bleed-through.]

101

ULB Halle
002 677 830

3

56

Nv 1999

(1/69.)

VD 17

